

PO ZOHLADNENÍ INFLÁCIE CENY DOMOV A BYTOV VLANI NAĎALEJ KLESALI

Reálne ceny domov a bytov ako aj nominálne ceny v prepočte na čisté mzdy vlani naďalej klesali. Na rozdiel od nominálnych cien sa tak držia približne 18 % pod rekordom z roku 2022 (Graf 1). Vyplýva to z prepočtu ISA na základe údajov Národnej banky Slovenska a Štatistického úradu SR.

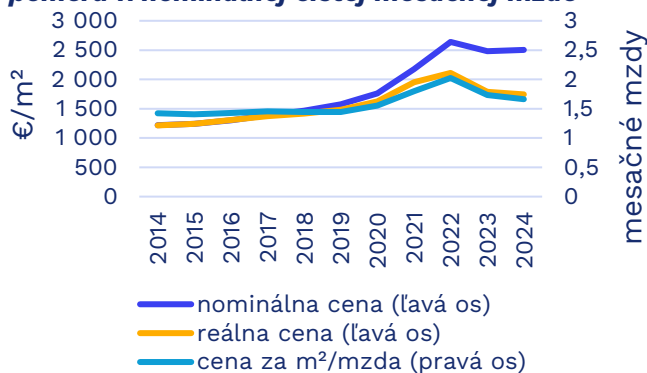
- Ceny rástli najmä počas pandémie. V porovnaní s rokom 2014 sú nominálne ceny vyše dvojnásobné. Po očistení o infláciu stúpili takmer o polovicu. V pomere k mesačnej mzde vzrástli približne do 20 %.
- V pomere k priemernej krajskej mzde ceny klesli koncom roka 2023. V Bratislavskom kraji, kde sa počas roka 2024 tento pokles dorovnáva, stál v treťom štvrtroku 2024 jeden meter štvorcový 1,8 mesačných čistých miezd. V Košickom a Prešovskom to bolo stále nad 1,5. Na druhej strane spektra (NT, BB, TN) je to niečo nad 1 mzdu (Graf 2).
- Nominálne ceny rástli medziročne najviac v Prešovskom (9,5 %) a Bratislavskom kraji (7,8 %), kde sú výrazne najvyššie. Vysoký rast mal aj Košický kraj (7 %). Najmenej rástli ceny v Nitrianskom (3,3 %) a Banskobystrickom kraji (0,9 %).

VÝDAVKY NA PODPORU V NEZAMESTNANOSTI A ODSŤUPNÉ SÚ U NÁS NAJVYŠŠIE VO V4

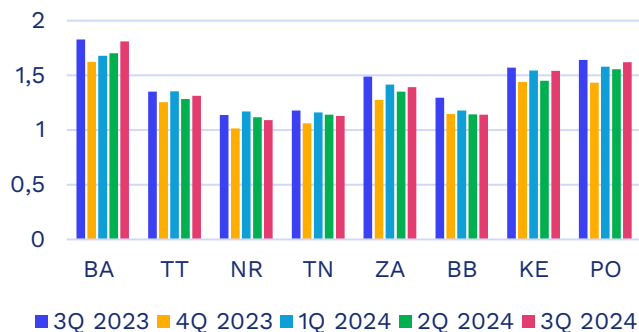
V roku 2023 vynaložilo Slovensko na sociálne zabezpečenie v nezamestnanosti 0,63 % HDP, čo bolo najviac vo V4. V pandemickom roku 2020 to bolo 0,84 % HDP, podobne ako v Česku. Priemer EÚ v roku 2023 dosiahol 1,05 % HDP a v roku 2020 až 2,21 % HDP (Eurostat) – Graf 3.

- Výdavky na zabezpečenie v nezamestnanosti zahŕňajú pravidelné príspevky (dávky v nezamestnanosti) a jednorazové príspevky, napríklad odstupné a ostatné kompenzácie. Zdrojom dát sú centrálné databázy a dotazníkové prieskumy.
- Tieto výdavky stúpili počas pandémie, keď štát poskytoval dodatočnú pomoc. Slovensko sa na rozdiel od zvyšných štátov V4 a priemeru EÚ stále nevrátilo na úroveň pred pandémie.
- Na Slovensku tvorili v roku 2022 jednorazové peňažné dávky 48,5 % z celkových výdavkov na nezamestnanosť, čo bol tretí najvyšší podiel v EÚ. Pred pandemiou tvorili zhruba 30 % z celku.
- Odstupné tvorilo 29,6 % celkových výdavkov. Vypláca ho verejný aj súkromný sektor, silové zložky alebo je z garančného poistenia. Vo verejnom sektore tvorilo odstupné 7,2 % a v súkromnom 15 % celkových výdavkov.
- Nezamestnanosť na Slovensku od roku 2014 výrazne klesla, ale dlhodobo je najvyššia vo V4. V roku 2023 dosiahla 5,8 %, priemer v EÚ bol 6,1 %.

Graf 1: Vývoj cien nehnuteľností na bývanie a ich pomeru k nominálnej čistej mesačnej mzde

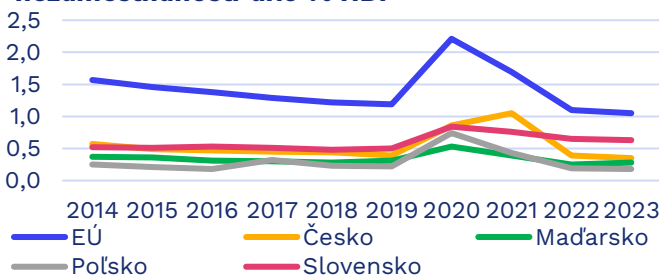

Graf 2: Nominálne ceny za m² domov a bytov v pomere k čistej mesačnej mzde (kraje, v €)

Poznámka: Pre rok 2024 boli počítané ceny na mzdy iba za prvé tri štvrtroky.
Zdroj: Vlastné výpočty ISA z dát NBS, Eurostatu a ŠÚSR

Graf 3: Výdavky na sociálne zabezpečenie v nezamestnanosti ako % HDP

Graf 4: Podiel typov príspevkov na celkovom sociálnom zabezpečení v nezamestnanosti v SR

POČETNEJŠIE RODINY SÚ NAJMÄ V OKRESOCH NA STREDE, VÝCHODE SLOVENSKA A ORAVE

V roku 2023 mali najvyšší podiel pôrodov tretieho a ďalších detí najmä okresy Trebišov, Rimavská Sobota, Stará Ľubovňa, Kežmarok, Gelnica a Sabinov či Námestovo (podiel 34,3-44,2 %) – Kartogram 1.

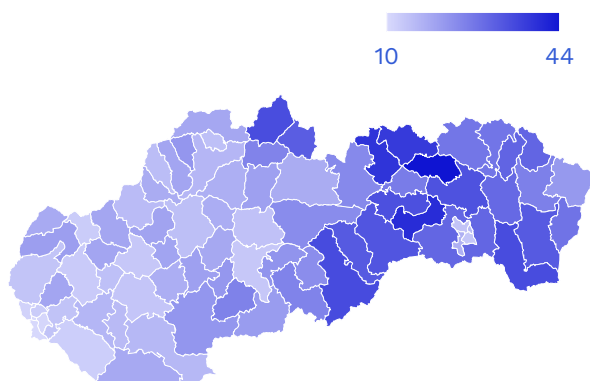
- Naopak, percentuálne najmenej detí narodených v treťom a vyššom poradí vykazujú okresy Bratislava I-V, Dunajská Streda a Myjava (10,0-12,3 %).
- Podľa prepočtov ISA pôrodnosť koreluje s vierovyznaním a etnicitou. Okresy s vysokým podielom pôrodov 3. a vyššieho poradia majú vyššiu úhrnnú plodnosť, niektoré aj viac ako dve deti na ženu.
- V okresoch s vysokým podielom pôrodov prvého poradia (najmä Bratislava, západné Slovensko, Košice) je úhrnná plodnosť pod záchovnou úrovňou, teda pod dve deti na ženu.
- V roku 2023 sa na Slovensku narodilo 42,2 % detí ako prvých v poradí, 35,8 % detí 2. poradia a 22,0 % 3. a vyššieho poradia. Najvyšší podiel pôrodov 3. a vyššieho poradia (24,2 %) bol v roku 1996, zatiaľ čo najnižší (19,1 %) v roku 2011 (Graf 5). Štruktúra pôrodov sa počas 30 rokov výrazne nezmenila.

V PREDCHÁDZANÍ KYBERNETICKÝM HROZBÁM JE SLOVENSKO NA 14. PRIEČKE ZO 66 ŠTÁTOV

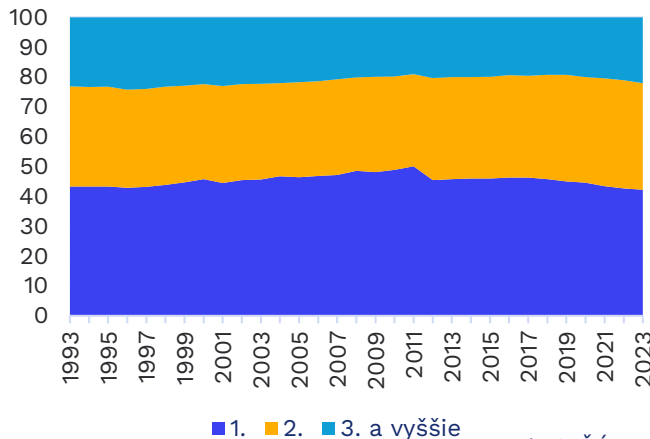
Slovensko je podľa vlnajšieho hodnotenia Národného indexu kybernetickej bezpečnosti (NCSI) na 14. priečke (skóre 80 %) spomedzi 66 štátov sveta. Medziročne sa zlepšilo o 5 priečok. Prvé miesto obsadilo Česko (98 %), druhé je Poľsko (92 %) a tretie Belgicko (92 %) – Graf 6.

- NCSI zostavuje estónska e-Governance Academy. Podľa 49 ukazovateľov hodnotí schopnosť štátov predchádzať a reagovať na kybernetické hrozby. Slovensko nezískalo ani bod za výskum a vývoj kybernetickej bezpečnosti a len 2 body z 9 v krízovom manažmente. Plný počet bodov malo vo vzdelávaní, ochrane osobných údajov, alebo boji proti počítačovej zločinnosti.
- Ochranu na firemnej úrovni sleduje osobitný prieskum Eurostatu. Podľa neho vlani prijalo 93 % podnikov v EÚ aspoň jedno bezpečnostné opatrenie na ochranu dát a technológií. Medzi najčastejšie patrí silné heslo (84 %), pravidelné zálohovanie (79 %) a kontrola prístupu do siete (65 %), v menšej miere biometrická autentifikácia (18 %). Najvyšší podiel podnikov, ktoré použili aspoň tri bezpečnostné opatrenia, bol vo Fínsku (93 %) a Dánsku (90 %), najnižší v Grécku (52 %), Bulharsku a Rumunsku (53 %). Na Slovensku to bolo 70 %.

Kartogram 1: Podiel pôrodov tretieho a vyššieho poradia (%)

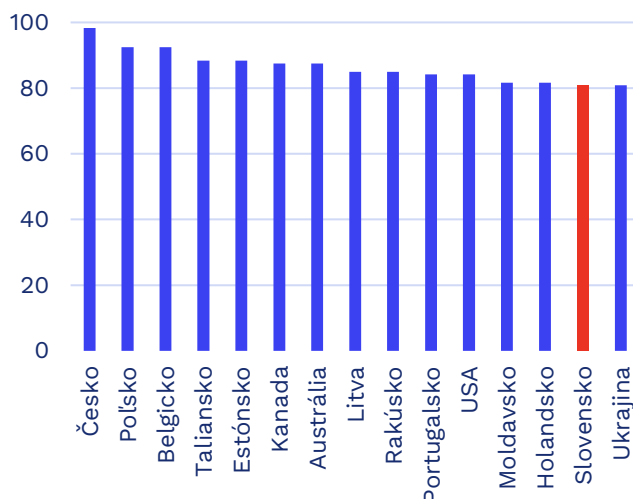

Graf 5: Štruktúra narodených detí podľa poradia, v ktorom boli narodené (%)

Zdroj: ŠÚ SR
Poznámka: V roku 2012 ŠÚ SR zmenil metodiku a prestal započítavať deti narodené Slovenkám v cudzine.

Graf 6: Národný index kybernetickej bezpečnosti za 15 najlepších štátov, 2024 (%)

2 Zdroj: Národný index kybernetickej bezpečnosti